

Opcat-inspektion av Kriminalvården, häktet Helsingborg, den 9 och 10 april 2024

Inledning och inspektionens syfte

På uppdrag av JO Katarina Pålsson genomförde seniora rådgivaren Gunilla Bergerén den 9 och 10 april 2024 en oanmäld inspektion av Kriminalvården, häktet Helsingborg. Vid inspektionen deltog även byråcheferna Anna Flodin och Johan Thorblad, juristen Johanna Fransson samt rättssakkunniga Johanna Bardon och Ellinor Gustavsson.

Inspektionen är en del av JO:s verksamhet för att förebygga och identifiera samt analysera faktorer liksom förhållanden som kan innebära risker för tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer, den s.k. Opcat-verksamheten. Opcat står för Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, dvs. det fakultativa protokollet till FN:s antitortyrkonvention. Länder som anslutit sig till protokollet har förbundit sig att inrätta ett nationellt besöksorgan som regelbundet besöker platser där personer kan hållas frihetsberövade. I Sverige fullgör JO uppdraget.

JO har återkommande granskat Kriminalvårdens hantering av överbeläggning och de konsekvenser som förhållandena kan få för de frihetsberövade. Beläggningssituationen är för närvarande ytterst ansträngd och förväntas vara det en tid framöver. Med anledning av situationen tillskapar myndigheten s.k. beredskapsplatser och planerar för dubbelbeläggning av celler i större omfattning än tidigare. JO Katarina Pålsson har därför beslutat att Opcat-verksamheten inom hennes ansvarsområde under år 2024 särskilt ska inriktas på att undersöka vilka följder och risker dubbelbeläggning i häkte och anstalt kan medföra för de frihetsberövade. En inspektionsserie med detta tema genomförs under året. De viktigaste iakttagelserna och samlade uppgifterna kommer tillsammans med JO:s rekommendationer senare att sammanställas i en eller flera rapporter.

Inspektionens genomförande

Inspektionen inleddes med att kriminalvårdsinspektörerna AA och BB kortfattat presenterade verksamheten och redogjorde för den aktuella beläggnings-situationen. Därefter förevisades delar av häktets lokaler, bl.a. en restriktions-avdelning med platser för dubbelbeläggning och en avdelning för kvinnor med dels gemensamhetsplatser för dubbelbeläggning, dels restriktionsplatser för enkelbeläggning. Delar av lokalerna fotograferades och det togs mått i ett antal celler. JO:s medarbetare gjorde en översiktlig granskning av bl.a. beslut om placering i bostadsrum med annan intagen, informationsblad, en lokal anvisning som gäller inom Region Syd avseende tillfällig överbeläggning i häkte och två lokala arbetsrutiner som gäller för VO Helsingborg och avser dels taktik kring dörröppning och förflyttning av två klienter, dels frisläppning av klienter vid dubbelbeläggning på bostadsrum. Det påträffades inte någon incidentrapport kopplad till över- och dubbelbeläggning. Vid inspektionen samtalade JO:s medarbetare med 14 intagna, varav 12 delade cell. Vissa av dem hade under sin häktetid delat cell med mer än en medintagen. Det hölls också samtal med elva anställda.

Enligt Kriminalvårdens årliga platsbeslut ska häktet Helsingborg från och med den 1 januari 2024 ha totalt 211 ordinarie platser (KV 2024-213). Av dessa utgör 43 beredskapsplatser, varav 24 gemensamhetsplatser och 19 restriktions-platser. I det totala antalet platser ingår även åtta tillfälligt öppnade gemensamhetsplatser. Vid tidpunkten för platsbeslutet var 40 av häktets gemensamhetsplatser lokaliserade till filialen Berga. Av platsbeslutet framgår dock inte om några och i så fall hur många beredskapsplatser som då var lokaliserade till filialen. I samband med att filialen utökade antalet platser i mars–april 2024 blev den ett eget häkte. Under inspektionen uppgav häktesledningen att häktet Helsingborg har en restriktionsavdelning med 20 platser för dubbelbeläggning och en gemensamhetsavdelning för kvinnor med 5 dubbelbeläggningsplatser. Därutöver har häktet inrett för dubbelbeläg-gning i tre handikappanpassade celler och i ett s.k. sjukrum där två intagna kan placeras vid behov. Enligt en skriftlig sammanställning som JO:s medarbetare fick del av under inspektionen har häktet sedan den 2 april 2024 – då den tidigare filialen Berga alltså blev ett eget häkte – totalt 155 platser, varav 28 beredskapsplatser och 7 tillfälligt öppnade enkelplatser. Under inspektions-dagarna var totalt 144 personer intagna i häktet. Med hänsyn till den inhämtade uppgiften om antalet platser uppgick beläggningsgraden därmed till ca 93 procent vid besöket. Borträknat beredskapsplatser och tillfälliga platser var beläggningsgraden 120 procent.

Inspektionen avslutades med en genomgång där företrädare för häktet fick möjlighet att kommentera de centrala iakttagelser som JO:s medarbetare hade gjort vid inspektionen och att besvara frågor om en del uppgifter som då hade kommit fram. Vid denna genomgång deltog kriminalvårdschefen CC samt kriminalvårdsinspektörerna DD, EE och BB.

Protokollförare vid inspektionen var Johanna Bardon.

Protokollet har justerats den 12 juni 2024 av seniora rådgivaren Gunilla Bergerén.

Jag har tagit del av protokollet och kommer efter ytterligare inspektioner inom ramen för det aktuella temat att lämna mina rekommendationer.

2024-06-12

JO Katarina Pålsson.

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.